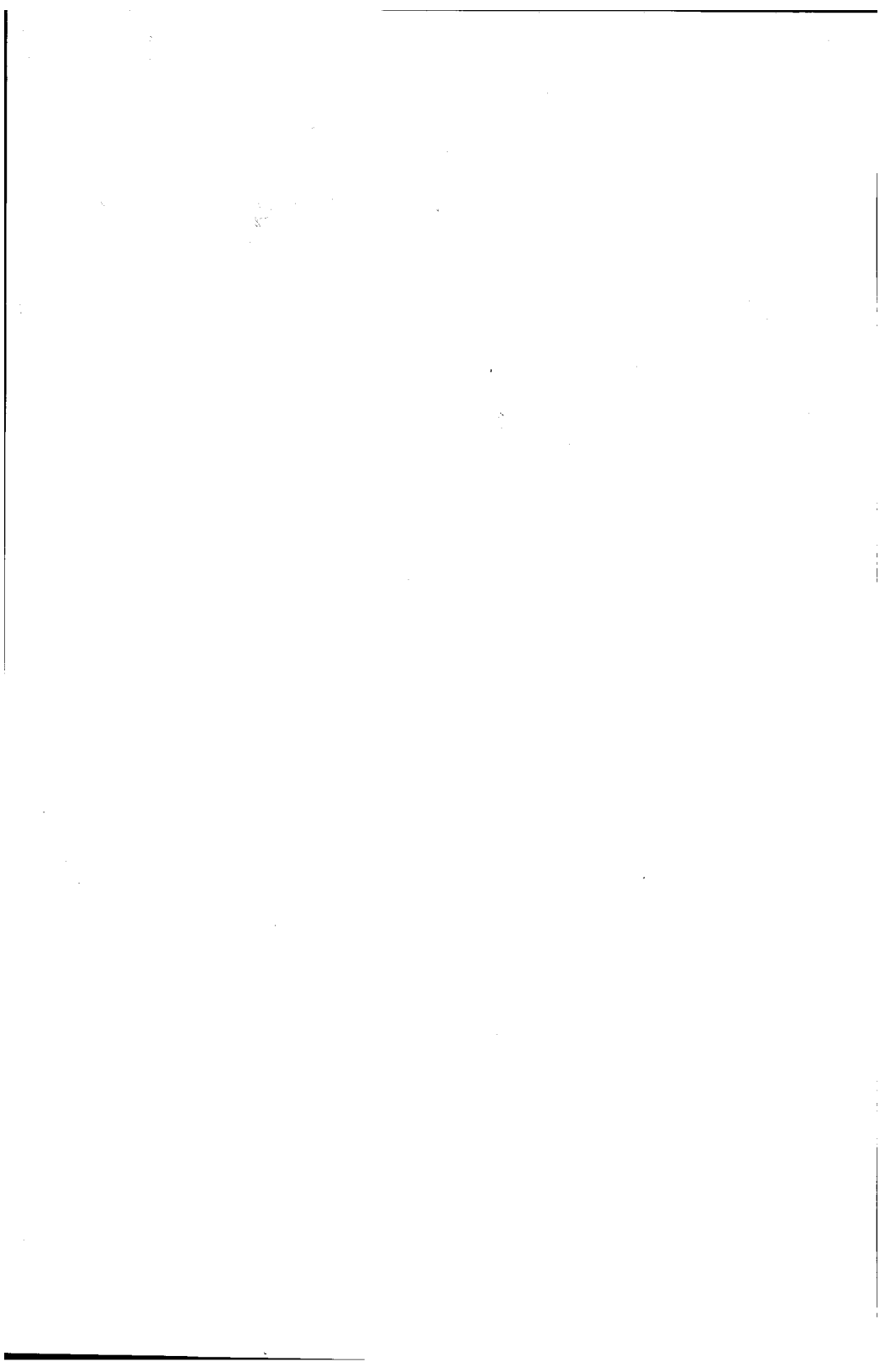

SUOMEN
KOULUHISTORIALLISEN
SEURAN
VUOSIKIRJA
2007

*Koululaitos
itsenäisen
Suomen
rakentajana*

*Koululaitos itsenäisen
Suomen rakentajana*

SUOMEN
KOULUHISTORIALLISEN
SEURAN
VUOSIKIRJA
2007

*Koululaitos
itsenäisen
Suomen
rakentajana*

KOULU JA MENNEISYYS XLV

ISSN 0780-7694

ISBN 978-952-92-3181-2

©SUOMEN KOULUHISTORIALLINEN SEURA ja

KIRJOITTAJAT

TAITTO: JOUKO KAURANNE

KIRJAPAINO Multiprint Oy

Kirjoittajat

Pauli Arola, FT, lehtori, Helsingin yliopisto

Tuula Hyyrö, KT, lehtori, Tampereen yliopisto

Martti Hölsä, FT, kouluneuvos

Jouko Kauranne, FT, kouluneuvos

Martti T. Kuikka, prof.emeritus, Seuran esimies

Jukka Kujala, FM, rehtori

Jyrki Männistö, FT, lehtori, Tampereen yliopisto

Jukka Rantala, FT, professori Helsingin yliopisto

Hannu Syväoja, FT

Janne Sääntti, FT, Helsingin yliopisto

Jorma Virtanen, KT, yliassistentti, Tampereen yliopisto

Sisältö

Esipuhe	8
<i>Murroksia</i>	9
<i>Jyrki Männistö</i>	
Kansanopetuksen toteutuminen muutti oppikoulun perustaa	
<i>Pauli Arola</i>	26
Maalaiskansakoulun opetussuunnitelma ja yhteiskunnan rakennemuutos	
<i>Martti Hölsä</i>	46
Sotavuodet ja koulunkäynti	
<i>Martti T. Kuikka</i>	75
Kunnallinen keskikoulu osa suomalaista koulujärjestelmää 1945 - 1974	
<i>Jorma Virtanen</i>	95
R.H.Oittinen ja suomalaisen yhtenäiskoulun rakentuminen	
<i>Jatkuvuutta</i>	117
<i>Hannu Syväoja</i>	
Isänmaallisuuskasvatus Suomen kansakoulussa	
<i>Jukka Rantala & Janne Sääntti</i>	146
Kansanopettajana 1900-luvun Suomessa	
<i>Jouko Kauranne</i>	179
Oppilaiden valinnanmahdollisuudet maamme itenäisyysajan oppivelvollisuuskouluissa	
<i>Tuula Hyyrö</i>	221
Oppilasasuntola - syrjäseudun lapsen koulukoti	

	7
<i>Jukka Kujala</i>	250
Aapiskukko, kuri ja koulun kunnia - Valkokangas- ratkaisuja opettajuuden unohtaneille	
<i>Martti T. Kuikka</i>	271
Koulumuseoyhdistyksestä kouluhistorian tiedeseu- raksi - Suomen kouluhistoriallisen seuran kehitys- vuodet 1935 - 2005	
Vuosikertomus	341
Edellisten vuosien vuosikirjojen sisällysluettelot	348

Esipuhe

Kuluva vuosi 2007 on maassamme juhlavuosi, sillä maamme on ollut itsenäinen 90 vuotta. Maamme itsenäisyys virittyi paljon aikaisemmin kuin vuonna 1917, mutta toteutui vasta joulukuun 6. päivän 1917 jälkeen. Itsenäisyyden perusta, suomalaisuus, on näkynyt koululaitoksessa niin opetuksessa kuin oppikirjoissakin. Isänmaallisuus, kuten muutkin kansalliset arvot hakivat paikkaansa kouluissa. Edellä mainitut näkökulmat heijastuvat nyt ilmestyvän kouluhistoriallisen vuosikirjan artikkeleissa. Tämän Koulu ja Menneisyys – vuosikirjan teema on ”Koululaitos itsenäisen Suomen rakentajana”.

Toimitustyön aikana seuran pitkäaikainen jäsen, opetusneuvos Antti Lappalainen menehtyi. Suomen Kouluhistoriallinen Seura omistaa kirjan Antti Lappalaisen muistolle.

Toimituskunta kiittää kaikkia kirjoittajia heidän panoksestaan vuosikirjan aikaansaamisessa. Vakiintuneen käytännön mukaan kukin kirjoittaja vastaa oman kirjoituksensa sisällöstä.

Suomen Kouluhistoriallinen Seura kiittää myös Opetushallitusta jälleen kerran erinomaisesta yhteistyöstä ja vuosikirjan saattamisesta itsenäisyyden juhluvuoden merkeissä koulujen käyttöön.

Helsingissä lokakuun 15. päivänä 2007

Toimituskunta

Jouko Kauranne, puheenjohtaja

Martti T. Kuikka

Erkki Merimaa

Jukka Rantala

Annukka Jauhiainen